

Z BLOGU IUSTORIA

Spor o děti: co musíte vědět jako rodič — a co vás nemine

Opatrovnické řízení není klasický civilní spor. Hlavní postavou není rodič, ale dítě. Deset věcí, které recentní judikatura rodičům říká jasně — i když to někdy bolí.

MGR. BÁRA BARTOŇKOVÁ

22. 4. 2026 · 14 min čtení

Vím, že tenhle článek budou číst rodiče, kteří stojí na začátku něčeho, co nikdy nechtěli. Nebo jsou už uprostřed a nemůžou dýchat. Nebo mají soud za sebou a potřebují rozumět, proč to dopadlo tak, jak to dopadlo. Všem třem chci říct totéž: spor o děti není běžný civilní spor, kde soud jen „rozdá práva a povinnosti“ mezi dvě dospělé strany. Opatrovnické řízení má jednu nepříjemnou, ale zásadní zvláštnost — hlavní postavou není rodič, ale dítě. A z toho plyne skoro všechno.

Pokud do sporu vstupujete s představou, že soud konečně potvrdí, kdo z partnerů byl horší, kdo se choval neslušněji a kdo si „zaslouží vyhrát“, zpravidla míříte vedle. Už ve fázi **rozvodu samotného** se ukazuje, že rozdíl mezi dohodou a bojem často předurčí, jak bude následné opatrovnické řízení vypadat. Recentní judikatura posledních měsíců čím dál důrazněji opakuje, že soud má řešit hlavně:

- co je v nejlepším zájmu dítěte,
- jaké uspořádání je pro něj stabilní, bezpečné a funkční,
- co si dítě skutečně myslí a prožívá,
- a zda rodiče nepoužívají spor o dítě jako pokračování sporu mezi sebou.

Pojďme si projít deset věcí, které by měl vědět každý rodič, který do opatrovnického řízení jde — nebo o něm uvažuje.

1. Nemáte nárok na „půlku dítěte“. A soud nemá povinnost nastavit péči 50:50.

Tohle bývá první velké překvapení. Nejdůležitější recentní rozhodnutí je nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3718/25 ze dne 30. 3. 2026. Ústavní soud v něm velmi jasně řekl, že rovnoměrná péče není žádné výchozí nastavení ani „default“. Neplatí, že soud má automaticky začít u modelu 50:50 a teprve pak zjišťovat, proč by to nešlo.

Naopak:

- primárním hlediskem je vždy nejlepší zájem dítěte,
- péče obou rodičů může být i asymetrická,
- rovnocennost rodičovské role nelze ztotožnit s mechanickou rovností času.

Ústavní soud navíc připomněl, že po změně právní úpravy účinné od 1. 1. 2026 se soud nemá upínat k „nálep-kám“ typu výlučná nebo střídavá péče, ale má především stanovit vhodný rozsah péče obou rodičů. Pro **novou právní úpravu a celkový kontext se podívejte sem**.

Jestli jdete do řízení s tezí „chci spravedlivou půlku“, je to procesně slabé. Soud bude daleko víc zajímat: školka nebo škola, denní režim dítěte, stabilita bydlení, dojíždění, zdravotní potřeby a schopnost rodičů spolu komunikovat.

Kontinuita dosavadní péče a názor dítěte váží v praxi často víc než rozpočet hodin v týdnu.

Péče asymetrická není automaticky „nespravedlivá“. Někdy je to to nejlepší, co pro dítě zrovna teď existuje.

Spor o dítě není vypořádání majetku. Dítě není aktivum, které se dělí na ideální poloviny. A kdo spor vede právě takto, tomu to obvykle procesně uškodí — a co hůř, dítěti taky.

2. Chcete změnu už nastavené péče? Nestačí, že s minulým rozhodnutím dlouhodobě nesouhlasíte.

Tentýž náleží I. ÚS 3718/25 je zásadní ještě v jednom směru. Pokud už existuje pravomocné rozhodnutí nebo rodičovská dohoda o péči, změna nepřijde jen proto, že si jeden rodič myslí, že „teď by to mělo být jinak“. Je třeba prokázat změnu poměrů.

Ústavní soud výslovně zdůraznil, že:

- změna dosavadního nastavení péče vyžaduje relevantní změnu okolností,
- samotná změna právní úpravy od 1. 1. 2026 sama o sobě neznamena, že se stará rozhodnutí automaticky „otevívají“,
- soud bude posuzovat, zda je změna nutná právě kvůli ochraně nejlepšího zájmu dítěte.

Pokud chcete změnu, nepřinášejte recyklované výtky vůči bývalému partnerovi. Soud očekává konkrétní „co se změnilo od posledního rozhodnutí“.

Silné argumenty: jak se změnily potřeby dítěte, jeho školní situace, zdravotní stav nebo názor; jak se změnila vaše pracovní a bytové podmínky; jak se vyvinula schopnost rodičů spolupracovat.

Slabý argument: „nelíbilo se mi to už tenkrát a nelíbí se mi to ani teď“. Tohle soud neotevře.

Velmi častá chyba je znovu přehrávat v novém řízení starý partnerský konflikt. Jenže soud nehledá, proč byl minulý partner špatný před třemi lety — hledá, co je dnes jinak pro dítě.

3. Nejlepší zájem dítěte je střed všeho. Ne vaše zraněné ego, ne vaše pocitová spravedlnost.

V nálezu I. ÚS 3718/25 Ústavní soud popsal nejlepší zájem dítěte jako flexibilní a individuální koncept. To znamená, že nejde o univerzální poučku ani o jednorázovou frázi, kterou soud do rozhodnutí jen vloží. Musí být konkrétně naplněn obsahem.

Soud tak musí zvažovat mimo jiné:

- stabilitu prostředí,
- sociální a vzdělávací vazby,
- potřebu kontinuity,
- specifické potřeby konkrétního dítěte,
- jeho názor,
- a praktickou funkčnost navrženého režimu.

A ještě jeden důležitý detail z tohoto nálezu: chyby a viny rodičů ve vzájemném partnerském vztahu mají jen podružnou roli, pokud se přímo nepřeklápějí do zájmu dítěte.

Argumentace typu „ona mě podvedla“, „on byl příšerný partner“, „já si zasloužím satisfakci“ může být lidsky pochopitelná, ale právně bývá slabá. Sílu má to, co konkrétně dítě potřebuje, kdo a jak to zajišťuje, co je pro ně dlouhodobě udržitelné a jaké řešení nejméně zatíží jeho vývoj.

4. Styk s druhým rodičem není automat. Ale jeho neexistence také není „normální stav“.

Velmi důležité je usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3672/25 ze dne 17. 3. 2026. Ústavní soud v něm řekl věc, která se v praxi často zjednodušuje: není pravda, že každé rozhodnutí, kterým soud neurčí styk s druhým rodičem, je automaticky protiústavní.

Jinými slovy:

- právo rodiče podílet se na výchově dítěte není absolutní,
- styk lze omezit nebo i nevyslovit, pokud je to nezbytné v nejlepším zájmu dítěte,
- legitimním důvodem může být i jasně formulované přání dítěte, zejména je-li starší a schopné samostatného stanoviska.

Ústavní soud zároveň zdůraznil, že součástí rodičovské odpovědnosti je aktivní úsilí o obnovu nebo udržení vztahu. Pasivní rodič pak bývá v soudním sporu v podstatně horší pozici.

Nestačí říkat „dítě mi druhý rodič odcizil“. Soud bude zkoumat i to, co jste pro vztah s dítětem dělali vy.

Dlouhodobá pasivita se může časem obrátit proti rodiči velmi tvrdě — pozdní „já bych rád, ale...“ zpravidla neunes rodičovskou odpovědnost.

Soud nemusí vynucovat kontakt za každou cenu, pokud by autoritativní nařízení bylo kontraproduktivní, vztah nenapravilo a konflikt ještě zhoršilo.

Pro některé rodiče je to bolestivé zjištění: soud někdy dojde k závěru, že vynucený styk dítěti v dané chvíli víc škodí než prospívá. Není to oslava odcizení. Je to realistické přiznání, že některé vztahy jsou po letech konfliktu obnovitelné jen velmi opatrně — a rozhodně ne soudním příkazem ze dne na den. K tématu jsem psala i dříve: [\[když dítě nechce k druhému rodiči\]](/blog/kdyz-dite-nechce-k-druhemu-rodici/) (/blog/kdyz-dite-nechce-k-druhemu-rodici/).

5. Přání dítěte má váhu. Ale není to hlasování v domácnosti.

Recentní judikatura opakovaně ukazuje, že přání nezletilého umí být mimořádně důležité. V usnesení I. ÚS 3672/25 Ústavní soud výslovně připustil, že jasně formulované přání staršího dítěte může být legitimním důvodem, proč soud neupraví styk tak, jak by si přál rodič.

Podobně z usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2789/25 ze dne 12. 3. 2026 vyplývá, že soudy mohou přihlížet k dlouhodobě vyjadřovanému přání nezletilé a při změně okolností podle toho upravit péči.

Názor dítěte soud zajímá. S věkem a vyspělostí dítěte jeho význam roste.

Manipulace dítěte proti druhému rodiči je mimořádně riskantní strategie — a „naučené věty“ bývají v řízení rozpoznatelné častěji, než si rodiče myslí.

Soud nehodnotí jen to, co dítě řekne, ale i jak, proč a v jakém kontextu to říká.

Mnoho rodičů si myslí, že dítě „přece samo řekne pravdu“. Jenže přání dítěte není referendum o rodičovské oblíbenosti a dítě není soudce svých rodičů.

6. Předběžné opatření není rychlá zkratka k finálnímu vítězství.

Tohle je jedna z nejdůležitějších procesních lekcí poslední doby. V usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1863/25 ze dne 18. 3. 2026 Ústavní soud připomněl limity předběžného opatření v opatrovnických věcech:

- jde jen o dočasný nástroj,
- zpravidla jím nelze fakticky nahrazovat meritorní rozhodnutí,
- a už vůbec ne v situaci, která vyžaduje hlubší skutková zjištění.

V posuzované věci Ústavní soud výslovně zdůraznil, že řízení o předběžném opatření nemusí umožnit dostatečně poznat všechna specifika dítěte, a proto nemusí být předběžné opatření vůbec v jeho zájmu.

Návrh na předběžné opatření musí ukázat skutečnou naléhavost — ne jen netrpělivost.

Předběžné opatření neobchází potřebu poctivého dokazování ve věci samé.

Čím složitější je dítě a rodinná situace, tím zdrženlivější soud bývá. Není to neochota pomoci. Je to ochrana dítěte před unáhleným zásahem.

Nouzové procesní tlačítko není kouzelná hůlka. Čím složitější dítě a složitější rodinná situace, tím méně může soud jednat stylem „rychle něco nastavíme a uvidíme“.

7. Předběžná vykonatelnost musí být opravdu odůvodněná. Ve věcech dětí obzvlášť.

Zcela zásadní je nálezk Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3700/25 ze dne 5. 2. 2026. Ústavní soud v něm řekl, že rozhodnutí o předběžné vykonatelnosti ve věcech péče o nezletilé musí být řádně a přesvědčivě odůvodněno.

Soud musí uvést:

- jaké konkrétní okolnosti byly prokázány,
- jaká těžko nahraditelná nebo značná újma hrozí bez okamžité vykonatelnosti,
- a proč je takový postup v souladu s nejlepším zájmem konkrétního dítěte.

Bez toho je předběžná vykonatelnost ústavně problematická. A ještě jeden důležitý moment z téhož nálezu: jestli o styk usiluje jiná osoba než rodič, soud musí obzvlášť pečlivě zkoumat skutečnou citovou vazbu dítěte k této osobě. Nestačí jen dobrá vůle dospělého.

V rodinných věcech bývá často slyšet, že „musíme jednat rychle“. Ano, někdy musíme. Ale recentní judikatura připomíná, že rychlost bez odůvodnění není ochrana dítěte — někdy je to jen urychlená chyba.

8. Asistovaný styk je mezikrok, ne nálepka na věčnost.

Recentní rozhodnutí ukazují, že asistovaný styk může být rozumným přechodným řešením tam, kde je mezi dítětem a rodičem napětí, nejistota nebo nevyjasněné riziko.

Z usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3588/25 ze dne 25. 2. 2026 plyne, že je-li riziko násilí či závažného jednání zatím neprokázané, může být právě asistovaný styk řešením slučitelným s nejlepším zájmem dítěte — namísto úplného zákazu kontaktu. O tom, kdy je naopak riziko reálné a jak mezi ochranou dítěte a právy druhého rodiče balancovat, jsem psala v samostatném textu o [domácím násilí a právu](#).

Současně ale z usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 191/26 ze dne 13. 2. 2026 vyplývá, že čím déle asistovaný styk trvá, tím vyšší požadavky je třeba klást na jeho další odůvodnění. Jinak řečeno: co dává smysl jako dočasné opatření, nemusí obstát jako dlouhodobý režim.

Asistovaný styk není automaticky prohra ani stigma — často je to rozumný most k obnově vztahu.

Ale bez vysvětlení by neměl zůstat „zamrzlým“ režimem na neurčito.

Soud průběžně zvažuje, zda se děti a rodič nemohou posunout k normálnějšímu kontaktu — nebo naopak, zda není nutné něco upravit k ochraně dítěte.

Soudy tím vzkazují dvěma typům rodičů dvě nepříjemné věci najednou: rodiči, který chce úplný zákaz kontaktu — ne vždy bude zákaz přiměřený; rodiči, který se spokojí s tím, že „aspoň něco má“ — ani asistovaný styk není samozřejmý trvalý standard.

9. Výživné se nesmí určovat pocitově. Soud musí ukázat, z čeho vyšel.

Ve sporech o děti bývá pro rodiče druhým velkým bojištěm výživné. A zde je klíčový nálezk Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1952/25 ze dne 12. 2. 2026.

Ústavní soud v něm vytkl obecným soudům, že rozhodly o výživném na základě nepřezkoumatelných úvah. Nesatčí sepsat, že rodiče mají určité příjmy a že dítě má určité potřeby. Z odůvodnění musí být srozumitelně patrné:

- jaké příjmy a majetkové poměry soud považuje za rozhodné,
- jak se promítá životní úroveň rodičů do životní úrovně dítěte,
- a jak se soud dopracoval právě ke konkrétní částce.

Ústavní soud zároveň připomněl, že výživné není nástroj k „vyrovnávání“ rodičovských příjmů. Jeho funkcí je krýt potřeby dítěte a umožnit mu podíl na životní úrovni rodičů. K výpočtu a praktickým aspektům po loňské novele jsem psala [samostatný článek o výživném](#).

Příjmy a majetek doložte co nejkonkrétněji — aktuální výplatní pásky, daňová přiznání, majetkové poměry.

Tvrdě a konkrétně popište skutečné potřeby dítěte — ne v abstraktních kategoriích, ale v reálných položkách.

Vyžadujte po soudu logický a přezkoumatelný výpočet. Pokud jste v roli rodiče, který výživné napadá, hledejte díru v odůvodnění — judikatura vám drží stranu.

Výživné je oblast, kde se často setkává „soudcovský odhad“ s rodičovskou frustrací. Recentní judikatura ale vzkazuje jasně: částka nesmí spadnout z nebe.

10. Ve sporu o dítě nemusíte být tím, kdo dítě právně zastupuje. A někdy ani nesmíte.

Zajímavé a prakticky podceňované je usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 611/26 ze dne 18. 3. 2026. Ústavní soud zde připomněl, že pokud může dojít ke střetu zájmů mezi rodičem a dítětem, rodič dítě zastupovat nemůže — a soud dítěti ustanoví opatrovníka.

To je v rodinných sporech velmi důležité, protože část rodičů to nese osobně: „Jak je možné, že za mé dítě někdo mluví proti mně?“ Jenže právní logika je jiná. Pokud je dítě účastníkem nebo vedlejším účastníkem řízení a jeho zájmy se mohou od zájmů rodiče lišit, musí mít samostatně chráněnou procesní pozici.

Dítě může mít v řízení samostatného opatrovníka (typicky OSPOD nebo advokáta).

Procesní hlas dítěte nemusí kopírovat hlas rodiče — a to není selhání systému, to je jeho jádro.

Berte přítomnost opatrovníka jako ochranný mechanismus pro dítě, ne jako útok na vaše rodičovská práva.

V opatrovnickém řízení rodiče někdy zjistí nepříjemnou věc: soud neřeší jen spor matky a otce, ale i to, kdo vlastně v řízení hájí dítě jako samostatný zájem. A ten nemusí být vždy totožný s žádným z rodičů.

Co u soudu funguje — a co ne

Dovolím si to shrnout do jednoduché tabulky, kterou si klienti často fotí:

Oblast	Co soud neocení	Co u soudu funguje
Rozsah péče	„Chci svou půlku času.“	Konkrétní režim, který zohlední školu, dojíždění, zdraví a kontinuitu.
Změna poměrů	„Nelíbilo se mi to tenkrát a nelíbí teď.“	Konkrétní, doložitelná změna od poslední úpravy.
Nejlepší zájem dítěte	„Zasloužím si satisfakci za partnerské selhání.“	Stabilita, vazby, potřeby, názor a funkční režim.
Styk	„Odcizil mi dítě“ bez vlastní aktivity.	Doložené úsilí o vztah — i v těžkých obdobích.
Přání dítěte	Naučené věty, manipulace.	Autentický, opakovaně vyjadřovaný postoj.
Předběžné opatření	Netrpělivost ve formě naléhavosti.	Skutečná, doložená hrozba nenahraditelné újmy.
Předběžná vykonatelnost	Obecné floskule v odůvodnění.	Konkrétní okolnosti + konkrétní újma + nejlepší zájem.
Asistovaný styk	Neomezený „zamrzlý“ režim.	Jako přechodný most s jasnou perspektivou dalšího kroku.
Výživné	„Soudcovský odhad“ bez výpočtu.	Doložené příjmy, majetek, potřeby, logický výpočet.
Zastoupení dítěte	„To přece mluvím za svoje dítě.“	Přijetí opatrovníka jako ochrany, ne útoku.

Stojíte před opatrovnickým řízením, nebo jste už v něm a cítíte, že vám uniká strategie? Specializuji se na **rodinné právo** a vím, jak tyto případy vést tak, aby se dítě nestalo prostředkem sporu. **Napište nám** — na úvodní konzultaci v klidu projdeme vaši situaci a řekneme, co má smysl řešit soudem a co raději jinak.

Co vás tedy ve sporu o děti „nemine“?

Shrnu to bez příkras. Recentní judikatura rodičům říká toto:

Nemáte nárok na mechanickou polovinu času s dítětem.

Bez změny poměrů se staré rozhodnutí nemění jen proto, že ho nemáte rádi.

Nejlepší zájem dítěte je víc než rodičovská představa spravedlnosti.

Názor dítěte může být klíčový — a soud si ho umí přečíst hlouběji, než rodiče čekají.

Styk s rodičem není automatický, ale ani jeho vyloučení nesmí být pohodlná zkratka.

Předběžná opatření nejsou náhrada poctivého dokazování.

Výživné musí být odůvodněné, ne pocitové.

A dítě není procesní přívěsek rodiče — má vlastní hlas, který někdo v řízení hájí.

Nejspíš nejtvrďší praktická lekce je ale tato: opatrovnický spor není soutěž o morální vítězství rodiče. Je to test, kdo umí své rodičovství přeložit do jazyka potřeb dítěte. A ten test bývá pro dospělé nepříjemný, právě proto, že v něm často nefunguje nic z toho, co fungovalo v partnerské válce.

Pokud jste uprostřed takového sporu — nebo se na něj chystáte — neřešte to sami. Obráťte se na advokáta, který se specializuje na rodinné právo, spolupracujte s OSPODem a hlavně se pokuste podívat na situaci očima dítěte. Ne proto, že by to byla fráze. Protože právě optika dítěte je ta, kterou soudy dnes hledají nejvíc.

Použitá judikatura

Texty citovaných rozhodnutí si lze dohledat v databázi [NALUS \(Ústavní soud\)](#).

- Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3718/25 ze dne 30. 3. 2026
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3672/25 ze dne 17. 3. 2026
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2789/25 ze dne 12. 3. 2026
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1863/25 ze dne 18. 3. 2026
- Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3700/25 ze dne 5. 2. 2026
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3588/25 ze dne 25. 2. 2026
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 191/26 ze dne 13. 2. 2026
- Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1952/25 ze dne 12. 2. 2026
- Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 611/26 ze dne 18. 3. 2026

Tento článek má informativní charakter a nepředstavuje právní poradenství. Odkazuje na citovanou judikaturu ke dni publikace; právní závěry v konkrétním sporu vždy záleží na okolnostech případu a aktuálním stavu rozhodovací praxe.

Spor o děti: co musíte vědět jako rodič — a co vás nemine

Mgr. Bára Bartoňková · Publikováno 22. 4. 2026

<https://www.iustoria.cz/blog/spor-o-deti-co-musite-vedet-jako-rodic/>

Text je dílem chráněným autorským právem. Sdílení celého dokumentu bez úprav je vítáno; přebírání částí do jiných textů jen s uvedením zdroje. © IUSTORIA, advokátní kancelář, s.r.o.